

Demokratiske muslimers argument #3: Påstanden om at Islam ændrer sig fra tid til sted og Imam Shafi's ændring af metode

Uddrag fra Minoriteternes Fiqh

Nogen påstår, at der er et princip, som siger at Islam ændrer sig: "... fra tid til tid, og fra sted til sted." [3]

Fortalere for denne tanke siger, at fordi vi nu lever i den moderne tidsalder og i Vesten, så er det nødvendigt at udforme en ny metode til at udlede shari'ah-lovene (ahkam). Nogle af de forrige 'ulama (lærde) adopterede faktisk dette princip, specielt dem fra Hanafi Madhab (retskole), men man skal forstå konceptet bag deres holdning. Det ligner på ingen måde den holdning de, som advokerer opfindelsen af en ny metode, har.

Ifølge Hanafi juristen Ibn 'Abidin, så betyder det, at "lovene ændrer sig", ikke at shari'ah-lovene må forandre sig ifølge tid, sted eller æra, således at halal bliver til haram, og haram bliver til halal, blot fordi tid og sted ændrer sig. Derudover mener retslærde inden for Usul al-Fiqh (retsvidenskabens principper) enstemmigt, at en skik eller en praksis, som er i modstrid med tekster fra Qur'anen og Sunnah, er en uacceptabel skik ('urf fasid). Det, som nogle lærde omtaler, er de juridiske afgørelser, domme og vurderinger, som bliver baseret på bestemte realiteter og omstændigheder, herunder skikke eller sprogbrug.

Eksempler herpå er uenighed mellem to parter omkring kontraktens ordlyd i forbindelse med handel, eller konflikter vedrørende lønninger eller varepriser.

Når disse realiteter, skikke ('urf) eller sprogbrug ændrer sig eller varierer fra sted til sted og fra tid til tid, så må de pågældende juridiske afgørelser, domme og vurderinger ændre sig. Det er derfor tilladt, og endda naturligt, at forlade disse afgørelser og vurderinger, når realiteten, skikken eller sprogbruget, hvorpå de blev grundlagt, ændrer sig i tidens løb. Shari'ah-lovene, som er udledt fra Qur'anen og Sunnah, kan aldrig ændre sig, da de er åbenbaret fra den Alvidende Allah, og Hans viden omfatter alle tider og alle steder.

Disse islamiske love er universelle og almengyldige, fordi de henvender sig til alle menneskene, i alle tider og steder, samt behandler menneskenes behov og problemer og organiserer deres forhold, uanset tid, sted eller omstændigheder.

Og dette konstituerer grundlaget for Qur'anen, dets væsentlige karakter og dets mirakel. Dette står i modsætning til menneskeskabte love og jura, såkaldte civile love, som er formuleret af mennesker, der pr. natur er begrænset i deres viden, erfaring og forudsigelse. Netop derfor er det helt naturligt, at de menneskeskabte love ændrer sig, da de pr. natur ikke er universelle eller almengyldige.

Ændringen i Shafi'is Metodologi

Grundlaget for denne forståelse er – blandt andre begrundelser – at den store Imam al-Shafi'i (ra) ændrede sin metode, da han tog fra Medina til Bagdad, og fra Bagdad til Kairo.

Azizah Y. al-Hibri siger i en af sine artikler: "Imam al-Shafi'i (ra) for eksempel, som var en mægtig retslærd og grundlægger af den skoleretning, der bærer hans navn, revurderede sin jurisprudens, da han flyttede fra Irak til Egypten. Forklaringen var simpelthen, at den nye jurisprudens udviklede sig, set i lyset af de nye omstændigheder. Som en konsekvens af dette eksempel, angående revurdering i jurisprudens, anerkender jurister det generelle princip om, at "love ændrer sig i takt med ændringen i tid og sted."

Fortalerne af dette princip har fejlet i at bringe et legitimt bevis, for at begrunde deres holdning. For eksempel begrundelsen, at Imam Shafi'i (ra) ændrede sin Fiqh-mening, blot fordi han flyttede fra Irak til Egypten, er en grov forenkling af, hvad der skete; det er aldeles forkert at foreslå dette. Den virkelige årsag var, at den noble Imam ændrede sin metode, fordi han mødte de forskellige ijihad-kyndige lærde fra forskellige skoleretninger fra Irak og Egypten og deres udledningsmetode og principper, ud fra hvilke de anså tekster. Dette førte til modningen, krystalliseringen samt genovervejelse af hans holdninger og opfattelser af en række spørgsmål og principper relateret til ijihad-processen. Imam Shafi'i (ra) diskuterede i Egypten med nogle lærde, der kunne overbevise ham om autenticiteten af flere ahadith, herunder beretningskæderne og beretningsmænd, som han før mente var uautentiske eller svage beretninger. Disse lærde argumenterede for en række principper, som han tog imod grundet de stærke beviser, han fik fremlagt. Dette fik ham til at ændre sine holdninger angående adskillige spørgsmål. Muhammad bin Muslim al-Razi bad engang Imam Ahmad bin Hanbal (ra) om at fortælle ham, hvilke af Shafi'i's (ra) værker han skulle vælge. Ahmad svarede:

“Tag de værker, som blev skrevet i Egypten. Bøgerne han skrev i Irak, er ikke godt lavet. Så flyttede han til Egypten, hvor han skrev sine værker på en meget grundigere måde.”

Sagen har ingen relation til geografi, tid, sted eller skikke. Enhver, der sagligt studerer Imam Shafi'i's værk Al-'Umm i sine to versioner, både den, som han skrev i Irak, og den, som han skrev i Egypten, og sammenligner de to, vil ikke være i tvivl om, at sagen hele vejen igennem handler om, hvilke beviser der er stærkest: Vedkommende vil tydeligt indse, at det intet har at gøre med skikke, omstændigheder eller noget som helst andet end de shari'ah-mæssige og sproglige principper, der bliver anvendt i forbindelse med tolkning og udledning af lovene fra Qur'anens og Sunnahs tekster. Det skal bemærkes, at både Irak og Egypten dengang var en del af Khilafah-staten og det islamiske samfund, hvori omstændigheder og skikke var etablerede på grundlag af Islam.